

ganske have renonceret paa Ordet, dersom jeg ikke var nødt til, idetmindste med et Par Ord at omtale det Minoritetsvotum, som jeg i Forbindelse med nogle andre ærede Rigsdagsmænd har stillet. Dette Minoritetsvotum er nemlig kun berørt såa at sige i Forbigaaende af en enkelt Taler; det er angrebet af en af Comiteens Medlemmer, som er i Majoriteten, men jeg har idetmindste ikke lagt Mærke til, at det tidligere er blevet besvaret af nogen af de Talere, som have havt Ordet, uagtet der blandt dem have været et Par, som vare med i denne Minoritet. Det angaaer, som jo vil være Thinget bekendt, det grevelige og friherrelige saakaldte Friheds = Hartkorn. Det har glædet mig meget idag at erfare af den høit ærede Indenrigsminister, at hans Anskuelser med Hensyn til dette stille sig en Deel forskjelligt fra hvad de vare ved Sagens første Behandling; det er nemlig min Overbeviisning, at en alvorlig og nøiagtig Prøvelse af denne Gjenstand vil lede til det samme Resultat, til hvilket den ærede Indenrigsminister er kommen. Det er klart af hvad der i Betænkningen er anført, at Spørgsmaalet her væsentligt dreier sig om denne Friheds Forhold til Grundloven, nemlig dennes §§ 97 og 98. Jeg har som Ordfører for den Deel af Grundloven, hvor til disse Paragrapher høre, naturligviis havt megen Opfordring til, saavidt muligt, at sætte mig ind i disses virkelige Indhold og Betydning, og jeg kan da udtale det som min fulde og faste Overbeviisning, at disse Paragrapher ikke kunne retfærdigt lede til den Følgeslutning, som man har villet udtrage af dem, nemlig at dette Frihedshartkorn skulde være bortfaldet uden noget som helst Bederlag. Man har sagt, at, da § 97 udtaler, at Enhver i Lovgivningen til Adel, Titel og Rang knyttet Forret er ophævet, saa maa ogsaa denne Lehnshartkorns = Ret være ophævet, da den dog er knyttet til og staaer i Forbindelse med Adelskabet som en Betingelse; men jeg troer, at man her befinder sig i en meget betydelig Misforstaaelse og Misforstaaelse. Det er ganske vist, at kun de, som ere af Adel, kunne være i Besiddelse af denne Ret, men den egentlige Basis for denne Ret er noget ganske Andet; det er et reelt Privilegium, der er knyttet til visse Eiendom-

mes Beskaffenhed som Lehn. Naar man vilde udtrykke sig rigtigt, maatte man derfor sige, at selve Lehnenes Tilværelse og Afgangen til at indtræde som Besiddere i saadanne Eiendomme, som vi kalde Lehn, det er en adelig Forret, der er betinget af Adelskabet; det er rigtigt, det er sandt, og derfor er det ogsaa min Overbeviisning, at, dersom vi kun havde § 97 af Grundloven, saa maatte en heel Ophevelse af Lehnene allerede være indtraadt, og vi vilde da nu have været aldeles fritagne for Spørgsmaalet om Frihedshartkornet. Saaledes vilde unægtelig § 97 være at forstaae, naar den betragtes alene, men der er en afgjørende Grund, som gjør, at den ikke kan forstaaes saaledes, fordi der nemlig oven paa § 97 følger § 98, og § 98 siger, at Lehnene endnu bestaae, indtil der i Fremtiden ved Lov heri skeer Forandring. Jeg maa derfor paastaae, at man ikke kan opfatte § 97 saaledes, at, medens den maa erkjendes at lade Lehnene selv blive bestaaende, uagtet denne Institution netop er knyttet til Adelskab, den dog skulde have til Følge, at de Virkninger, som ere begrundede paa Eiendommens Natur som Lehn skulde være bortfaldne. Disse Virkninger kunne nu være baade til Fordeel og til Skade for Besidderne; der er Frihedshartkornet, som er en Fordeel, og der er den saakaldte Lehnspflicht, som er en Byrde, i hvis Følge Lehnbesidderne ved enhver Forandring af Lehnbesidders Person samt ved ethvert Thronskifte enten skulle udrede en vis Pengesum eller andre Præstationer, og denne Pligt eksisterer endnu og er gjort gjældende, er gjort gjældende ved vor nuværende Konges Thronbestigelse, er gjort gjældende ogsaa efter at Grundloven er givet. Der er en anden Virkning af Eiendommens Natur som Lehn, og den er allerede berørt af en anden æret Taler, det er Hjemfaldsretten for Kongen, der vel maa erkjendes som en overordenlig stor Byrde og Indskrænkning ved saadanne Eiendomme. Jeg tør derfor paastaae, at man ikke alene har Grundloven, saavel efter dens Ord som efter dens Aand, imod sig, men at man har baade den og al Retfærdighed mod sig, dersom man vilde gaae saaledes frem, at man vel anerkjendte de Virkninger af Lehn = Naturen, som ere til Skade for Besidderne, men derimod borttog